

Nedėldienio Skaitymas.

NEDELINIS LAIKRAŠTIS.

Apmokėsnis: su prisiuntimu metams 2 rub.
pusmečiui 1 rub.
be prisiuntimo metams 1 rub. 40 kap.
pusmečiui 70 kap.

Rėdacija Kaune.

REDAKTORIUS IR LEIDĖJAS

kunigas pralotas Antanas Karosas.

◆◆◆ Už atskirą numerį 4 kap. ◆◆◆

Už apgarsinimus imama nuo eilutės arba jos vietos ant paskutinio puslapjo 20 kap.

№ 33.

Kaunas. 1 (14) rugpjūčio mėn. 1906 m.

Pirmi metai.

Rankų darbo prakilnumas ir jo apsaugojimas.*)

Bažnyčia kitaip, negu netikėliai ir pagonys, žiuri ant darbo, kurs didžiausiai žmonių daliai yra vienatinis turtas ir pragyvenimas.

Ir mokyčiausieji pagonijos vyrai apie rankų darbą kalbėjo su paniekinimu. Senovės Graikai ir Romėnai vergų arba darbininkų nei už žmones neskaitė, bet už paprastą mantą. Viešpatystės įstatymuose vergas visad buvo statomas gret gyvulio. „Vergas arba gyvulus“ skaitome senuose įstatymuose bei kontraktuose, pagal didžiausio Graikijos filozofu, Aristotelio, „tai suvis kita žmonių veislė, skirtinga nuo tų, kurie užsiima mokslu ir politika, kareivyste, nors ir nieko nedirba. Darbininkui nepridera vardas piliečio (ukiasas); jo dvasioje (dušioje) jokios prakilnios mislįs ir jausmai negali pakilti“. Pagal Romenų filozofu nuomonės negalimas daiktas dirbti prie varstoto ir vienkart buti padorium žmogumi.

O kaipgi kitoniškai krikščionystėje! Pagal musų švento tikėjimo: yra netiesa, kad vieni butu paskirti darbui, o kiti tinginiavimui. Kiekvienas žmogus be jokio skyriaus yra sutvertas dirbti kaip paukšlis laikioti. Taigi netiktai tas turi butinai dirbti, kuriam reikia duonos užsidirbti bet ir tas, kurs turi visoku užtektinai arba nors ir perdaug. Šis pastarasis dar labiau turi dirbti, negu beturtis, nes ir jisai turi atidirbti už užmokesnį, kurį jau iš augšto gausiai apturėjo. „Kas nedirba, tas tegu ir nevalgo“. Teipogi ir tas ne tiesa, kad tai koks nors darbas arba luoma butų pažeminanti. Tiktai tinginystė verta paniekinimo. Didžiausios garbės verti yra tie, kurie mokslu, ir plunksna platina tikrą apšvietą ir gina tiesą ir dorybę. Vienok iš antros pusės daug vertesnis ir geresnis doras artojas ir geras šiaučius, negu netikęs raštininkas arba ministras, kurs blėdingus visuomenei įstatymus išduoda.

Iš priežasties grieko rojuje darbas stojis našta ir sunkybė, bet teipogi priežastis garbės ir tikriausis laimės šaltinis, iš kurio ir sveikata plaukia, nes dirbantieji žmones kuomažiausiai gydytojo tereikalauja. Darbas atneša laisvę ir morališkumą, nes vienkart su prakaitu iš kuno išcina ir nurimsta piktos mislįs ir geiduliai.

Tą mokslą apei darbą skelbė Išganytojas žodžiu ir paveikslu. Juk galėjo gyventi liuosai, be darbo, o, žiurėkit, per 30 metų dirbo prie varstoto, darbininko bliuzą apsilkęs, o tik per trejetą metų teužsiėmė mokiniu. Paimdamas į rankas kują, ablių, kalną, Kristus beveik į padanges iškėlė darbą, amatą ir varstotą Antrojo amžiaus filozofas Celsus, kurs niekino rankų darbą, kaip ir kiti pagonys, norėdamas pažeminti visą krikščionystę, skelbė, jog Jezus, kurs pats buvo amatninkas, kurio motyna buvo siuvėja, o tėvas dailydė, negalėjo mokinti tiesos, negalėjo buti Dievu. Š. Justynas ir kiti krikščioniški raštininkai ant to užpuldinėjimo atsišaukdavo su pasididžiavimu, jogiai pats Kristus dirbo plugus ir vežimus.

Nuo tos valandos su tikru pasigerėjimu darbininkas gali tarti didžturčiams: „šitai, Kristus norėjo buti labiau panašus į mus, negu į jus. Su mumis, kaip ir mes, buvo darbininkas ir Tasai, kurs per kryžių pasaulę atpirko, tai Dieviškas darbininkas.

Kadą tik pamatau prie varstoto besimokinant romų jaunikaitį, dailydės šeimyninką benešanį parduotas šėpas, stalus, visad savyje pamįslyju: „tur buti teip ir mano Jezus išrodė“. Nes š. Juozapo amatą, prie kurio varstoto dirbo ir Išganytojas, šv. Raštas teip aptaria, jog gali reikšti dailydę.

Bažnyčia teipogi turi globoje darbą ir darbininko uždarbį. Pagal liberališkiosios sistemos, arba visuomeniško ukininkavimo, kiek reikia už darbą mokėti, nutaria darbadavis ir darbininkas, savo tarpe pasirokavę.

Toks protavimas neteisingas, klaidingas. Kaip

*) Iš Arcivysk. Bilčevskio aplinkraščio „O Sprawie socyalnej“.

visi žmonės, taip ir darbininkas apturėjo nuo Viešpaties Dievo gyvastį, o vienkart ir priedermę tą gyvastį užlaikyti. Tai yra prigimimo įstatymas, kuris pirmiausiai turi būti užlaikomas ir kurio negalima peržengti, grieko nepapildžius. Iš tos priedermės būtina išplaukia kitas įstatymas ir priedermė jieškoti pasakmingus įrankius gyvasties užlaikymui. O tuos įrankius visai darbininkų luomai duoda tiktai užmokesnis už darbą įgytas. Taigi toks turi būti užmokesnis, kad doram ir morališkam darbininkui ir jo šeimynai užtektų pramisti ne tik prastą dieną bet nedėlioje ir šventėje.

O jeigu darbininkas bado ir vargo prispirtas, ir iš baimės kad visiškai be darbo nepasiliktų, sutiktų, ant mažesnio užmokesnio, neužtenkančio jo paties ir jo šeimynos užlaikymui, nes tokį tiktai užmokesnį antmetė darbadavis arba jo tarpininkas, tai stojos neteisybė, prieš kurią teisybė pakelia balsą. Tas nieko nereikia, jog darbininkas ant mažo užmokesnio sutiko. Ir ant valios darbadavio, tokią sutartį darančio, yra dar Dievo prisakymas (valia), augštesnis ir senesnis, kursai užgina darbadaviui naudotis nelaimingu darbininkų padėjimu. Daiktas teisingas ir pritinkamas, idant šalip paprasto užmokesnio darbininkas imtų kokią nors dalelę to pelno, kurį apturi darbadavis iš savo pramonystės, o prie kurios prisideda ir darbininkas.

Ne valna sakyti: jei sveikam ir norinčiam dirbti darbininkui neužtenka užmokesnio dėl pramaitinimo savo šeimynos, tai draugija ir mielaširdingi žmonės suteiks jam, ko truksta. Darbininkas ne iš pašalpos turi išmisti, bet iš teisingo ir prigulinčio užmokesnio. Kaktos prakaitė valgys duoną, sakė Dievas Adomui, t. y. sunkiai gausi dirbti, bet tuo savo darbu užsidirbsi ant duonos ir to viso, kas reikalinga dėl žmoniško pragyvenimo. Visuomeniškas klausimas nėra klausimas geradarystės ir mielaširdystės. Darbininkas nori išmisti ne iš elgetavimo, bet iš darbo. Teisingai jisai pajieško savo tiesų, o ne pašalpos. Pašalpa turi būti retai, tik reikale. Čia tikrai vienas dalykas: arba darbadavis gali pakelti užmokesnį darbininkui pats pragaišties neapturėdamas, ar ne. Jei gali—tai ir turi.

O jei negali, pats nesubankrutijęs arba viso pelno neišsižadėjęs, tai tokiam atsitikime, valdžia turi pasirupinti apginti ir darbininką ir darbadavį nuo spekulantų ir neteisingos konkurencijos.

Bet ar už kiekvieną darbą vienodas turi būti užmokesnis? Sveikas protas sako, kad ne. Kaip darbas darbui nelygus, taip ir užmokesnis negali būti visad toks pat. Geresnis gydytojas visad bus tankiausiai kviečiamas ir geriausiai apmokamas, negu koks apsileidėlis ir maž teišmanas. Meistrui, dailiui daugiau priguli negu plytas nešiojančiam. Gabesnis ir sąžiningesnis darbininkas, arba tas, kurs dirba nesveikoje ir pavojingoje vietoje, turi tiesą daugiau reikalauti, negu tas, kurs dirba prasčiaus, mažiaus ir

ant gero oro. Kiekvienas sodos ukininkas išmano, jog bepigiu daugiau darbininkui mokėti, jei geri javai, daug pakulsi ir brangiai parduosi. Sulyginant, mažesnis turi būti užmokesnis, kame pelnas iš žemės menkesnis, pramitimas pigesnis.

Darbadavis skriaudžia savo darbininką tuomet, jei darbo jieškančių daugiau negu reikia, o jis, iš to pasinaudodamas, nemoka darbininkui tiek, kiek jis reikalauja ant pramitimo ir savo šeimynos užlaikymo, nors tiek pelno iš savo pramonystės turi, jog galėtų mokėti daugiau. Dar kartą primenu, jog čia turiu ant mislios morališką, darbštą, taupnų darbininką, o ne kokį tinginį, valkatą, girtuoklį.

Skriaudžia darbininką ir tas, kurs priverčia jį užmokesnį priimti tavoru iš darbdavio krautuvių, nors tokį tavorą kitur gautų pigiaus.

Toliau, darbadaviui nevalna užmiršti, juog darbininkas ir tarnas tai ne mašina ir ne vergas, bet Dievo sutvėrimas ir Jezaus Kristaus brolis, tėvas šeimynos ir pilietis (ukiasas). Todėl priguli jam atilsis nedėlioje, kad galėtų išpildyti priedermes iš atžvilgio į Dievą, savo dušią, šeimyną ir visuomenę.

Tas atilsys netik yra priedermė bet ir tiesa darbininko. To atilsio reikalauja katalikai vardan religijos ir sveiko proto, gydytojai vardan sveikatos, krikščioniški ekonomistai vardan pakelimo ir pagerinimo pramonystės, pagaliau vardan paties padidinimo gerovės ir turtų, nes žmogus, kuris nedėlioje išklaušys š. Mišių ir kitas krikščioniškas priedermes išpildys, prie darbo busspaslankesnis ir tausesnis. Dėl visų paminėtų priežasčių atilsis ir septintosios dienos šventimas buvo iš pat pradžių kaipo visu svarbiausias religijinis ir visuomeniškas įstatymas, nes saugojantis taip Dievo prisakymą, taip ančprigimtinį žmogaus neprigulmingumą ir prakilnybę. Iš Senojo Įstatymo Bažnyčia priėmė prisakymą Viešpaties dieną švęsti, kaip kokį pamatinį akmenį ant kurio turi būti pastatytas didžiausias visuomeniškas rumas iš visos žmonijos. Kasgi labiausiai patvirtins skaistybę ir brolybę žmonių giminės ir bendrą jų tikslą, kaip tas bendras nedėlioje bažnyčiose šaukimas: Tėve mūsų, kuris esi danguose?!

Nedėlia iš vienos pusės žmones priartina prie Kristaus, o iš antros pusės visas bendrijos luomas Kristuje suveda į burį. Nedėlią galime prilyginti prie anų Evangelijoje paminėtų mielių arba raugo, kuri paėmusi moteriškę įmaišę į tris saikus miltų, kad įrugtų ir kad būtų galima iš jų sveiką kasdieninę duoną iškepti. Pamokslai ir visos nedėldienio pamaldos, lygu kokios šventos mielės, žmonių širdyse užraugija dievobaimingas mįslis ir prižadėjimus, kurie paskui sumaišyti su prakaitu ant darbo perleidžiamų dienų, išduoda gerus vaisius padoraus gyvenimo šeimynoje ir teisybės bei meilės bendrijoje.

Nereikia ir minėti, juog kaip darbininkams, taip ir viršininkams, prekėjams ir visiems tarnams priguli

atilsis nedėlioį. Rankų darbui neprtruks, jei visi švėsimė nedėlią juk visi žinome, kad darbo jieškančių yra užtektinai.

Šventą dieną dirbti galima tik ypatinguose atsitikimuose, jei darbo pertraukti tikrai negalima, bet tuose atsitikimuose reikia teip užvesti, kad vieną nedėlią dirbė, kitą butų liوسي.

Toks pat turi būti įstatymas ir kaslink darbo naktimis. Galima prileisti ir naktimis dirbti, bet vėl tik svarbiausiuose atsitikimūse, ir tai tik su šita išlyga, kad tie, kurie vieną kartą dirbo naktį, tai kitą kartą jau dirbtų dieną, arba kurie visą savaitę dirbtų vis naktimis tai ateinančią savaitę dirbtų tik dieną.

Visokiuose lygtuvėse darbadavio su darbinuku šventos dienos pailsis turi būti paliktas. O be to nei lygtis nevalna, nes niekas negali reikalauti arba žadėti sulaužyti tas priedermes, kurias žmogus kalta yra atlikti ir Dievui ir savo dušiai, savo šeimynai ir bendrijai.

Nors šventos dienos atilsis ir butų užlaikomas, bet visgi silpnėja dvasia ir kuno sylos menkėja, jei darbinukui reikia dirbti perdaug, perilgai, nepagal savo lyties ir amžiaus. Dėlto tatai Bažnyčia trokšta ne tik panaikinimo darbo naktimis, bet teipogi reikalauja, kad darbinuko diena netęstųsi tiek adynų, kiek jo sylos neišneša. „Kaip irgi turi būti kasdieniniai darbo pertrukiai, priguli nuo darbo įvairumo, laiko ir vietos aplinkybių ir pačių darbininkų sveikatos. Sunkus ir pavojingas darbas kasyklose, tai tenai ir dienos darbas turi būti trumpesnis. Reikia teipogi atsižvelgti ir ant metų laiko, nes tas pats darbas viename metų laike pigiai atliekamas, kitame daug sunkesniai, o kaip kuomet su didžiausiu sunkumu. Ant galo neteisiuga butų nuo moterų arba vaikų to reikalauti, ką ir diktas vyras sunkiai teįveikia. Anaipol, labai reikia daboti, kad vaikai nestotų prie pabriku nesulaukę to amžiaus, kada kunas ir dušia užtektinai sustiprėja. Nes dėl priežasties persunkaus darbo augančio vaiko spēkos, lyg menka žolelė, pradeda vysti, o spēkoms pavytus, pražuva visas tolesnis vaiko subrendimas. Teipat yra nekurie užsijėmimai, nepritinkantįs moterims, sutvertoms dėl naminių priedermių. Tie užsijėmimai yra dėl apgyrimo moteriskės, palengvina vaikų išauginimą ir daugina gerovę šeimynoms. Abelnai, darbininkams tiek reikia pripažinti atilsio, kiek reikia dėl atgijimą sylų ant darbo padėtu, nes atilsio tikslas-atnaujinti išaikvotas sylas“. (Enc. apei darb. kl.)

Ant galo nekartą apsilanko liga darbininko grįčioje, kartais sutinka pasižeidimas, o jau visuomet ateina senatvė, o su ja susilpnėjimas ir netekimas sylų, kad dar galėtu dirbti. Tankiausiai ant senatvės darbininkas nieko nesusideda. Kągi turi daryti šitame atsitikime darbo veteranas? Gal ištiesti ranką ir prašyti geradėjų pasigailėjimo, išmaldos (aluž-

nos)? Ne! Dėlto reikia aprupinti jį ir ant senatvės. Taigi teisingas dalykas butų, kad visur suorganizuoti ligonių kasas, apsaugojimo kasas laike bedarbystės ir visiško negabumo prie darbo, toliaus aprupinimo ant senatvės ir priglobimo našlių ir našlaičių po darbininkų mirties.

Ką ligšioliai pasakėme apei darbo apsaugojimą, tą reikia pritaikinti ne vien prie pabriku darbininkų, bet ir prie visų užsijimančių koku nors amatu, arba pramone, ir tarnų.

Neužmiršo Bažnyčia ir apei savo numylėtą kudiķį, sodžiaus liaudį. Artojų luoma tai kiekvienos tautos pasparas, tai kelmas, iš kurio per keletą amžių išaugo ir atželia visos luomos. Bažnyčios įstatymai visupirmiausiai rupinasi apei žemdarbį, kurį skaito už motyną ir svarbiausį šaltinį pelnų dėl žmonijos ir—visuomenės labo. Ariami plugai, įrankiai žemei išgyventi teip turi būti visų godojami, kaip bažnyčios, klioštoriai ir šventoriai, sako senas dokumentas 1438 metų. Kiekvienas, kurs skriaustu artoją turi būti baudžiamas, kaipo piktadėjas. Leonas XIII, matydamas kaip šiandieną apverktiname padėjime žemdirbija, šaukia viršininkus, kunigus, svietiškas ypata, kad skubinai šoktu į pagelbą valstiečiams, gintų juos nuo nežmoniškų palukų ir skriaudimo. Mano visudidžiausis troškimas, kad kunigai visur butų liaudei tėvais, rupintųsi netik apei parapijonų išganymą, bet ir apei padauginimą duonos visų dienų, kad turėtu meilės pripildytą širdį dėl to viso, kas liaudei rupi, kas ją džiugina arba gildo. Trokštu, kad visi virsininkai butų tikri liaudies vyresniejie broliai, kad nekados anos neskriaustu, kad godotu jų vardą ir laiką. Tegu man nesigiria mylis tėvynė, kurs skriaudžia valsčionį sude ir valdyme. Visukarščiausis mano linkėjimas kad liaudis geriaus pažintų savo tiesas, o vienkart ir savo pilietiškas, politiškas ir visuomeniškas priedermes, kad liaudei prieš jos valią ne ant mestų pasiuntinių, ant kurių neturi užsitikėjimo, kad duotu jai į savo atstovus rinkti valsčionis, norint čia turiti pridėti persargą, juog liaudis pati sau blogiausiai padarytu, jei vietoj išauklento ir doro žmogaus iš aukštesnės luomos, rinktu tamsų valsčionį vien tik dėlto, juog jisai valsčionis.

Vertė kun. Turauskis.

Kaip yra su kunigų rinkimų katalikų Bažnyčioje.

Tulas p. Petrusėvičius, perskaitęs keliatą žodžių, patalpintų 16 numeryje Nedeld. Skait., paaiškinančių, jog kunigai katalikų Bažnyčioje yra skiriami dvasiškos vyriausybės, be galo tuo pasipiktino ir parašė net visą knygutę, kurią užvardijo: **Ar gali žmonės rinkti sau kunigus?** Tiesa, maišydamas, kaip tai sakoma, žirnius su kopustais, rašo jis toje knygutėje ne tik apie kunigų rinkimą, bet ir apie kitus klausimus.

mus, kurie jam tuomet užpludo ant seilės. Aš tečiau noriu čia kalbėti tik apie „kunigų rinkimą“ ir nurodyti, ko yra verti p. Petrusėvičiaus prirodymai, kuriais jis stengiasi pertikrinti, kad žmonės patį iš savo tarpo privalo sau kunigus išsirinkti.—Visupirma p. P., kaip tikras teologas, jieško prirodymų šv. Rašte. Taigi griebiasi už Apaštalų darbų knygos, varto, sklaido, skaito, džiaugiasi ką-ten atradęs ir garsina nustebusiam pasauliui, kad „šv. Petras apaštalas, nors dabar yra skaitomas *) už apaštalų viršininką, pats savo valia nepaskyrė Judošiaus vieton, bet tą darbą pavedė visam tikinčiųjų susirinkimui“ (6 l.), o dabar, mat, Vyskupai drįsta skirti žmonėms kunigus. Bet palauk, pone P., džiaugtisi. Tiesą tamsta sakai, kad šv. Petras nepaskyrė Judo vieton kito apaštalo, bet ir nenorėjo skirti, nes jis gerai atminė, kad kaip jis pats buvo ne žmonių paskirtas, taip ir kiti apaštalai yra skiriami ne apaštalų, nei žmonių, bet paties Jėzaus Kristaus. O kad taip yra, tai pamokina mus aiškiai ir šv. Povilas, kurs norėdamas parodyti Galatiečiams, kad ir jis yra tikras apaštalas, lygus kitiems apaštalams, taip sako: „Povilas, **apaštalas ne nuo žmonių, nei per žmogų, bet per Jėzų Kristų ir Dievą Tėvą**“ (Gal. I. 1). Bet klysti tamsta, pone P., sakydamas, buk šv. Petras pavedęs naujo apaštalo išrinkimą visam tikinčiųjų susirinkimui, nes nieko panašaus nėra toje vietoje, kurią tamsta privedi iš Apaštalų darbų.—Kristaus buvo išrinkta ir paskirta, kad butu dvylika apaštalų, kaip skaitome: **Ir įstatė dvylika, idant su juomi butu.** (Mak III. 13). Kadangi vienas iš apaštalų, Judas (Judošius) tapo išdavėju Išganytojo ir paskiaus pasikorė, todėl Kristui į dangų išėjus, Petras susirinkime, kaip apaštalų kunigaikštis, ir sako, kad apaštalų skaitlius nebepilnas, kad jau vieno truksta. Bet kas juo turi tapti, kas jį išrinkti? Pats Petras nerenka, jis tik nurodo, koks žmogus galėtų būti apaštalas, todėl jis sako: **Reikia tat, iš tų vyrų, kurie susirinkdavo su mumis per visą laiką, kuriame Viešpats Jėzus įeidavo ir išeidavo tarp mūsų, pradėjęs nuo krikšto Jono, iki dienos, kurioje yra paimtas nuo mūsų, idant vienas iš jų butu su mumis liudininku prisikėlimo jo iš numirusių.** (Ap. darb. I, 21, 22). Visame susirinkime atsiranda du tokie: Juozapas, kursai vadinosi Barsabas, kurį teipogi vadindavo Justumi, ir Motiejus. Bet ir iš tų dviejų nerenka nei Petras, nei kiti buvusieji susirinkime, nes žino truputį geriau už p. P., kad apaštalus renka sau Jėzus Kristus, todėl prie jo ir kreipiasi jie su malda, kaip skaitome: **O melsdamiesi tarė: Tu Viešpatie, kursai pažįsti širdis visų, parodyk, kurį iš tų dviejų vieną**

*) P. Petrusėvičius, sakydamas „nors dabar yra skaitomas“, kaip geras Bažnyčios tvarkytojas su Liuteriu ir kitais jam lygiais žinoma netiki, kad teip pat kaip dabar, taip savo laikuose šv. Petras buvo skaitomas apaštalų kunigaikščiu. Jis turi butinetiki, kad Jėzus Kristus Petriui liepė ganyti avėles ir žavinėlius, t. y. dvasiškus vadovus ir tikinčiuosius; netiki, kad už vieną Petrą meldė Išganytojas savo dangiškąjį Tėvą idant nesiliautu jo tikėjimas ir kad Petriui įsakė patvirtinti savo brolius; nors visi tie dalykai aiškiai užrašyti šv. Rašte.

išrinkai. (Ap. darb. I. 24). Paskiaus meta burta, ir puola burta ant Motiejaus, ir jis lieka priskaitytas prie vienuolikos apaštalų.—Teip tai šv. Motiejų apaštalą išrinko ne Petras, bet ir ne susirinkusieji tikintys, o tik tai pats Išganytojas.

Toliaus p. P., kaip antrą prirodymą iš šv. Rašto ima septynių dijakonų išrinkimą, padarytą per tikinčiųjų susirinkimą. Bet dijakonai tai dar ne vyskupai ir ne kunigai. Pirmutinių septynių dijakonų užduotis buvo tarnauti prie stalų ir dalinti surinktas almužnas tarp našlių, kad niekas nepaliktu užmirštas; tik paskiaus buvo jiems pavesta ir Dievo žodžio apsakinėjimas. Tečiau ir pirmutinių dijakonų išrinkime tikintys neturėjo pilnos liuosybės. Apaštalai visupirma nurodė, kokius privalumus turi turėti renkamieji, sakydami: **Apveizėkite** (o ne „išrinkkite“, kaip klaidingai rašo p. P.) **tat broliai tarp savęs septynis vyrus, gerą liudijimą turinčius, pilnus šventosios Dvasios ir išminties, kuriuos pastatytumem tam darbui** (Ap. darb. VI. 3). Tolesniai apaštalai **pavelija** tikintiems nurodyti sau tinkančius vyrus; o kas kita yra rinkti savo valia, ir visai kas kita rinkti pildant ne savo, bet svetimą valią.—Todėl ir tas p. P. prirodymas apie septynių dijakonų išrinkimą visai neišrodo, kad žmonės galėtų jau patį savo valia iš savo tarpo rinkti kunigus. O kad p. P. sako, jog žmonių išrinktieji dijakonai tapo šventais, tai ant to galiu atsakyti jam, kad šventu gali tapti ne tik vyskupas, ne tik kunigas, ne tik dijakonas, bet ir paprasčiausias žmogus vargdienis, kaip tai matome šimtus ir tukstančius pavyzdžių katalikų Bažnyčios istorijoje.

Toliaus p. P. jieško savo nuomonei patvirtinimų pas šv. Tėvus ir Bažnyčios istorijoje, bet ir čia jam ne geriau sekasi. Jis pats to nepasergėdamas priveda nekartą žodžius, kurie stačiai prieštarauja jo nuomonei. Gana bus paminėjus vieną—kitą pavyzdį. Teip ant 9 l. jis tarp ko-kito rašo šiuos žodžius, paimtus iš „Vascotti. Institutiones historiae ecclesiasticae“: „Tikinčiųjų skaitliui pasidauginus apaštalai skirdavo vyskopus savo valdžia“, ir toliaus „Vyskupams, arba apaštalų įpėdiniams, sulig taisyklių prigulėdavo tiesa skirti kunigus, dijakonus ir kitus žemesnius tarnus... Na, ir aš sutinku ant tų žodžių, bet kame gi čia mato p. P. kad žmonės patį sau rinkę kunigus?... Visa nelaime p. P. yra tame, kad jis nuolat maišo vieną dalykė su kitu, kad jis nemato skirtumo tarp **rinkimo**, kuri darydavo dvasiška vyriausybė, ir **pasiteiravimo** pas tikinčiuosius apie gyvenimą ir dorybes renkamojo. Tikra tiesa, kad apaštalai ir paskiaus vyskupai pirma negu ką nors paskirdavo ir pašvėsdavo į kunigus, jei patį nežinodavo, klausdavosi pas tikinčiuosius, koks buvo renkamojo gyvenimas, ar jis turi kunigui reikalingas dorybes; ypač tankiai tai atsitikdavo pirmuosiuose Bažnyčios amžiuose, kada nesant tam tikrų mokyklų, arba šeminarijų tikintieji buvo vienatiniais liudininkais gyvenimo ir dorybių skiria-

mųjų kunigų; bet tas liudijimas, tikinčiųjų duotas, visai nėra dar išrinkimu, ir dėlto liudijimo negalima dar pasakyti, kad tikintieji butu kada nors rinkę kunigus iš savo tarpo ir savo valia. Jie užklausti sakydavo savo nuomonę ir tokiu budu dalyvavo rinkimuose, bet toks dalyvavimas tebėra ir šiandien katalikų Bažnyčioje. Visupirma kiekvienas geras katalikas ir dabar žino, kad tankiai, o ypač metų keturdaliuose) čvertyse), reikia melsti Viešpatį Dievą, kad duotu savo Bažnyčiai tikrai gerus kunigus, pilnus Kristaus Dvasios ir pasišventimo. Ir dabar vyskupai pirma negu pašvenčia ką nors į kunigus teiraujasi pas tuos, kurie gali žinoti ir kurie gali teisingai paliudyti, ar renkamas yra vertas kunigystės. Visi žino, kad nekiekvienas, kurs atvažiuoja į seminariją, pasirodo jau vertu kunigystės. Man regėsi ir p. Petrusėvičius turētu apie tai šį-tą žinoti.

Buvo jau ne kartą laikai, kada Bažnyčios vyriausybę mėginta (bandyta) suvaržyti vyskupų ir kunigų skirime. Karaliai ir kunigaikščiai nevieną kartą buvo į savo rankas bepaimą kunigų, vyskupų, net ir popiežiaus rinkimą, arba nors priversdavo, kad butu skiriami jiems tinkantieji; bet kas iš to išėjo? Ar gal buvo tuomet geriau? Anaiptol. Buvo tai liudniausi Bažnyčios laikai. Dvasiškija ne bažnytinės vyriausybės renkama buvo labjusiai netikusi, nes ji tarnaudavo daugiaus žemiškiems reikalams savo rinkėjų, o ne Jezui Kristui ir ne pavestųjų sau dušių išganymui. Užtat Bažnyčia niekuomet nenorėjo ir negalėjo sutikti su tokiu dalyku stoviu. Ji visuomet reikalavo ir reikalauja pilnos liuosybės naudotis ta valdžia, kurią, ėmęs nuo savo dangiškojo Tėvo, Jezus Kristus jai suteikė. Bažnyčios vyriausybė kunigų rinkime rupinasi ir rupinasi daryti tą patį, ką mokino ir darė apaštalai. Apaštalai savo valia skirdavo kunigus, kaip apie tai aiškiai liudija šv. Raštas, nes apie Povilą ir Barnabą skaitome Apašt. darb. (XIV perskir.), jog juodu apsakę Evangeliją ir atvertę daugelį prie Kristaus **įstate jiems kunigus į kiekvieną bažnyčią.** Apaštalai valdžią jiems Kristaus suteiktą pavesdavo savo mokytiniams ir jiems liepdavo skirti kunigus. Šv. Povilas apaštalas paskyręs savo mokytinį Timotiejų Efezo vyskupu ir Titą Kretos vyskupu duoda jiems pamokinimus savo gramotose, kokius žmones jie turi skirti į vyskupus, kunigus ir dijakinus; Titui-gi terp kit-ko teip rašo: **Dėlto palikau tavę Kretoje idant tai ko netenka, pataisytumei ir įstatytumei kunigus po miestus, kaip ir aš tau prisakiau.** (Tit I. 5).—Bažnyčios tat vyriausybė sekdamą apaštalų pavyzdį skiria ir skirs kunigus, ir tos tiesos neivienas katalikas negali jai nepripažinti, jei nori pasilikti kataliku. Ne mano vieno tai nuomone, bet visos katalikų Bažnyčios mokslas, Užtat ir Tridentiškas tėvų susirinkimas aiškiai sako: Jei kas sakytu.... jog tie, kurie nėra bažnytinės ir kanoniškos valdžios tikrai pašventinti ir atsiųsti, bet iš kitur ateina, yra tikrais žodžio ir sakramentų tarnais, te-

buva iškeiktas. (Sess. 23 can. 7).

Ant užbaigos dar vienas patėmijimas: kodėl teip p. P. nori kad žmonės patįs sau iš savo tarpo rinktu kunigus? Ar gal jam rupi Bažnyčios gerovė, kurios apginėju jis veidmainingai apsimeta? Atsakymą ant tų klausimų duoda mums pats p. P., žadėdamas išleisti dar kelias knygutės. Vienos žadamosios knygutės antrašas yra toks: Dabartinė krikščionystė—netikras Kristaus mokslas. Supraskite skaitytojai, kad p. P. nebepatinka ta krikščionystė, prie kurios mes sau už garbę laikome priklausyti. Visi nepaklusnūs Bažnyčios sunūs, visi kreivatikiai nuo pat apaštalų dienų tą patį sakydavo, ką ir dabar garsina p. P. O gal dar paklaudyte, ką nori p. P. pastatyti vietoje dabartinės krikščionystės? Ant to klausimo duoda atsakymą kitos p. Petrusėvičiaus žadamosios knygutės antrašas, kurs teip skamba: Tikra krikščionystė—tai tikras socializmas. Taigi p. P. vieton krikščioniško mūsų tikėjimo perša mums socializmą. Čia tai ir slėpiasi priežastis, dėl kurios p. Petrusėvičiui netinka dabartinis kunigų rinkimas katalikų Bažnyčioje. Jam norėtusi išgriauti tą mūsų Bažnyčią, kuri nieko bendro neturi su socializmu, ir dėlto jis prisidengęs avies kailiu apsimeta žmonių prieteliu ir mėgina atrasti tokius, kuriuos galėtu nors truputį apkvailinti, paknisdamas jų protuose ir širdyse prisirišimą prie tos katalikų Bažnyčios ir prie savo dvasiškujų vadovų. Bet man regisi, kad lietuviai—katalikai pažins ir po avies kailiu vilką-plešiką ir neduos savęs jam suvedžioti.

K. Sk.

KAUNAS.

Liepos 20 d. buvo čia visuotinas šv. Kazimiero Draugijos susirinkimas. Suvažiavusieji gan nemažame skaitliuje Draugijos sąnariai (keletas buvo net iš Seinų ir Vilniaus vyskupijų) susirinkę Seminarijos salėje svarstė šiuos dalykus:

1) Iš vakaro 19 d. liepos Jo Mylista vyskupas Cyrtautas pranešė apie susitvėrusį Varšuvoje krikščionių demokratų ratelį ir padalino susirinkusiems įvairius to ratelio pranešimus, kaip antai—apie busiančius Vilniuj 22, 23 ir 24 d. ateinančio Rugpiučio socijologiskus kursus, apie sąlygas dalyvavimo juose, apie projektą centralinės ekonomiškai-socijologiskų ir apologėtiškų veikalų biblijotekas ir t.t. Nutarta tapo išrinkti iš vietinės kunigijos tam tikrą komitetą, kuris rupintųsi draugijiniai visuomenės reikalais, o kas link darbavimosi budo ir susinešimų su centraline Varšuvos organizacija—palikti Kauno komitetui pilną laisvę. Į tą komitetą įėjo: Jo Mylista vyskupas Cyrtautas kaipo pirmininkas ir penki slaptu balsavimu išrinkti sąnariai: pralotas Karosas, profesoriai Januševyčius, Skvireckas, kunigai A. Dambrauskas ir Olšauskas.

Tą patį vakarą 20 kunigų išreiškė vysk. Cyrtautui norą važiuoti Vilniun ant minėtųjų socijologiskų kursų.

Po to kun. Korzonas perskaitė savo projektą kas link įkurimo savytarpinės pašalpos Draugijos tarp kunigų žemaičių vyskupijos. Pagal tą projektą visi kunigai prisirašydami ton Draugijon turētu pirmais metais mokėti po 25 rub., o toliau—po 20 rub. kasmet. Už tai senatvėje arba sunkiai susirgę ir bažnyčioj tarnauti nebegalėdami, gautų iš Draugijos kasmet po 600 rub. pašalpos iki mirsiant. Visi pripažino tokią Draugiją esant labai geistingą, bet išreiškė abe-

jojimą ar ji nurodytoj' projekto formoj galėsianti įvykti. Po gan ilgų svarstymų kun. Korzono projektas tapo perdirtas ir nuspręsta paduoti jį Kauno gubernatoriui dėl registracijos. (Toliaus bus).

KIEK KAUNĘ DRAUGIJŲ?

Kaunę daug yra įvairių draugijų: keturios suvartotojų, iš jų didžiausė ir stipriausė „Nemunas“, ši draugija šimet draugę su savo atskiriais (filiomis) padarys apvartos beveik ant 100 tukstančių; vadovauja joje D-ras Šliupas. Labai butu gerai, kad visi Kauno ir jo apskričių Lietuviai įsirašytų į tą Draugiją. Antroji iš žymesnių Kauno Draugijų yra Ukiškoji, kuri nori savę demokratizuoti, t. y. priimti į savo sąnarius nevien dvarininkus, bet visus kas tik panorės. Ši draugija apvartos daro par metus beveik apie 1/2 milijoną, — t. y. apie 500000. Be to dar gerai gyvuoja „Apdraudimo Draugija“ — nuo ugnis. Nesenei užgymė Kaunę, Šv. Kazimėro Draugija knygoms išleidinėti; „Daina“ — Muzikališkai-artistiška Draugija; „Saulė“ — mokslui platinti tarp lietuvių Draugija; Viešos Lietuvių Katalikų Bibliotekos Draugija. Kaip girdėjome, graitai žada buti įkurtos Lietuvių Labdoringa Draugija; Lietuviška savytarpinės pašalpos Draugija. Apart tų yra dar 6 rusų draugijos ir apie 10 draugijų židiškų, tai-gi iš viso yra Kaunę apie 25; pridėjus prie jų siuvėjų, kurpių, pabriku darbininkų, tai turėsime 30 suviršum.

K. K.

KO TRUKSTA KAUNIEČIAMS?

Kauniečiams truksta privatiškų mokslaviečių. Visuosę didesniuosę miestuosę apart Valstijos mokslaviečių galima rasti nemažai mokslaviečių privatiškų, kaip antai: pensijų, amatnikų, vienos, dvijų ir daugiaus kliašų mokslainių. Varšavoje, Rigoje ir kitur yra net gimnazijos privatiškos, tuotarpu mūsų miestę jų nei girdėti neužgirsi, negut pas žydus. Kokia tam priežastis? Sunku įspėti. Visi rugoja ant Direkcijos, ypač ant tos viršiniko; sako buk jis kliudąs. Bet man rodos, ne tiek Direkcija šiamę dalykē kalta, kiek patis gyventojai, juog ne viena Direkcija, ne vienas jos viršinikas yra ant svieto, galima kreiptis kitur, kaip antai į Vilniaus apskričio kuratorį (globėją); jei ir šis kliudytu ir painijas datytu, tai dar yra Petarburgas, ministras apsvietas, galų galę Ciecorius. Jei lenkams duota liuosybė šiamę dalykē; jei Kuršę galima įkurti privatiškas mokslavietes, tai kuogi prastesni yra lietuviai? Ar-gi jiems nereikalingas yra mokslas? Ar-gi jie nemoka mokesčių dėl apšvietimo? Reikia tik pasirupinti, o be abejonės ir mėš gausime ir mūsų miestu bus suteiktos tam tikros teisės. Kitą ką pamatysime paskui. Tam kartui užteks.

P. G.

Žinios iš Lietuvos

Kaunas. Praėjusiojē sanvaitējē viešėjo Kaunę artistė-Lietuvaitė P. Liubytė, garsinga giedorka. Ji baigė tam tikrus mokslus Varšavoje ir Užsienyjē; turi labai gražų baisą, gieda puikiai, labai yra šiamę dalikē išsilavinusi. Iš įvairių miestų jau apturėjo užkvietimus, idant atvažiuotu ir duotu koncertus. Puikiai kalba lietuviškai, vokiškai, prancuziškai, valakiškai ir kitaip. Garbinga artistė žada apvažiuoti visus Lietuvos miestus. Kaunę duos koncertą rudenyjē. Garbė mūsų tautai.

Senelys.

— Nesenei buvo Kaunę garsingas Daktaras p. jenerolas L. Paškevyčius, didelis Lietuvos mylėtojas. Budamas Kaunę aplankė beveik visus žymesnins mūsų miesto lietu-

vius. Ačiu Dievui, dabar jau turime tarp veikėjų labai augštai stovinčias ypatas.

Biržiai. Pas mus 26 d. šio mėnesies buvo atlaidai. Žmonių buvo daugelis. Vakarę buvo teatras. Pasisekė vidutiniškai. Apie jį pasakysime paskui plačiau. *Ž. P-lys.*

Grinkiškys. Garb. p. Bielaozarienė, kaip girdėjome, žada įkurti savo lėšomis Lietuvių vaikams mokslavietę. Duok Dieve jai sveikatos už tokį gražų užmanymą ir pasiruošimą. *L. Gegužėlė.*

Radviliškys (Biržių Valsč). Šimet pas mus bus urodzajus gant geras. Nemažai prie to prisidėjo išėjimas į kolonijas (vensėdžius). Paragino mus išeiti į viensėdžius katalikų kunigai Alseika ir Paliukas. Ačiu minėtiems kunigams, mėš šiandieną jau pradėdame gyventi. *J. D-dys.*

Papylys. Pas mus vieši klebono brolys-profesorius Varšavos Konservatorijos ponas Prelgauskas - lietuvis. Girdėjome, jis žadąs rudenyjē sutaisyti draugę su kitais lietuviais artistais Kaunę koncertą. Labai bus malonu pasiklausyti savo tautiečių. *P. J.*

Pabiržys. Pas mus žmonės turtingi, bet labai tamsūs, retai kur atrasi knygutę, o dar rečiau laikraštį. Bet užtat alučio naminio iki valiai, kur tik eisi, visur užeisi ypač rudenyjē. Tai negerai! *V-nys.*

Kėdaniai. 16 liepos dienojē čia tapo parengtas lenkiškas teatras. Lošė „Dėdė atvažiavo“ buvo dainiavimai ir deklamacijos. Žmonių nors išrodė daug, bet tebuvo vieni tiktai mieščionis, dėlto kad sodiečiai po pamaldų bažnyčiojē išsivažinėjo namon, ir gal dėlto, kad kažikas paleido garšą, buk ateisias kas ir paprašysias visus išsiskirstyti. Žmonės grįždami namon sutiko daug ponų važiuojansių į teatrą ir labai iš to stebėjos, kad ponai nevažiuoja bažnycion, o ant teatro tai su didžiausiu noru ir pasirėdymu.

Sostai (Panevėž. pav.). Liepos 17 naktį pas vienasėdį Januševyčių atejo 7 ar 8 apsiginklavę vyrai. Vienas iš jų, įlindęs par langą į trobą, kitus įleido pro duris. Troboje buvo 3 seseris Januševyčiaus ir tarnaitė. Pats Januševyčius gulėjo kletėje. Pradėjo visus mušti ir daužyti, kišdami revolverį prie krutinės, idant pasakytu, kur gaspadorius; tos atsakė, kad jo nėra namie, tadą liepė parodyti, kur pinin-gai. Vieną iš jų smaugė, kitai, kad pradėja šaukti, sulaužė šonkaulį. Išvartė visus ryšiukus ir kertes; atrado iš-viso 276 rub. 2 kap. Bet to jiems buvo parmaža; mušdami reikalavo, kad parodytu, kur yra banko biletai; sakydami „kad mums yra žinoma, kad turi but' banko biletai“. Neradę bilietų, ištraukė iš savo kišenės spirito butelį—pradėju gerti ir žaliais kiaušiniaiis užkasti ir dar vienai sužeistai liepė čerkele spirito išgerti. Paskui, pajamę šaudyklę, išėjo prisakė ani vienai ne išeitį iš trobos lig dienos. Pats-gi Januševyčius kletėje viską girdėjo. Tą pačią nakti tie patis plėšykai užpuolė ant dvarponio Pruseno (Rindauguosę). Pirmiausiai šovė par langą į lova, kur gulėjo purmonas vardu Bernhardas, bet ne tropijo—; tas iš lovos išritėjo ir paliudo po pečiaus. Paskui pradėjo laužties prie didžiųjų durų. Kad pats Prusenas užklausė, kas ir ko reikia—atsakė latviškai: „atiduok ginklus“. Ir pradėjo šaudyti par duris ir visus langus. Prusenas šovė atgal. Išlaužė duris ir įėję į prieš-pakają, vėl šaudė. Kad Prusenas iššovė šešis kartus iš revolvero ir du kartu iš šaudyklės, tadą vienas iš jų balsiai pasakė latviškai: „dabar gerai, jis iššovė revolverį ir šaudyklę, atrasime jį palovyje“. Vienas iš jų žvakę turėdamas vienoje rankoje, o kitoje revolverį ėjo į tą kambarį, kur buvo Prusenas. Tadą sunas Pruseno iš kito kambario šovė iš šaudyklės jam į galvą—žvakę tuojaus užgeso ir tas plėšykas-žmogžudys krita ant aslos. Tuomet visi smuko pro duris. Prie nušauto yra paspartas—Latvis iš Vidžemės (Lifliandijos gub.) Rikardas Jonas Ozolin—32 metų—augštumo daugiaus neg 6 pedų; drabužiai jo puikus. Dabar pakuršyje

dienovedžiu moka apdaužyti ir piningus atimti, apie naktį nėra ko kalbėti. Januševičiui ir Pruseno kučerui už drąsumą reiketu duoti medalį. Buk dabar esąs įsakymas, jei tik nutvers pakuršyje kokį vagį arba plėšyką—tuojaus gabians jį į Šenbergą arba Bauską ir sušaudys. *Kaimynas.*

Liepoja. Anandai burys apsiginklavusių žmonių sustabdė traukinį ant Tukkumo linios ties Grobinu; piktadariai įpuolė į vagonus, liepė keleiviams pakelti rankas augštin ir atėmė nuo jų piningus kiek tikt kas turėjo.

Gudelių sodžius (Panevėžio pav. Kiburų valsčius). 13 liepos m., naktį užpuolė daugiausiai dešimtis piktadarių ant ukininko Kazilionies ir pareikalavo piningų. Tėvą ir sunų taip sumušė, kad sunus tuojaus numirė, o tėvas vos gyvena. Dukterį tikt' smertimi pagązdino, samdininkei mergaitėi ir piemenei nieko nedarė. Kalba, kad piktadariai daug atėmė piningų. Piktadarių suėmimu niekas ir rupinties nesirupino. 15 liepos gal ta pati gauja užpuolė ant Vaškų klebonijos, bet sargai dajuto, prikelė žmones ir piktadarius išvaikė. Piktadariai vienok nenoroms teisiskirstė, ginčijos, žadėdami kairiems atmonyti. *Palėpietis.*

Beržora (Telšių pav.). Čionai nuo senų laikų yra įsteigtos stacijos su keturolika koplyčių. Bet daugiausiai neg par keturias dešimtis metų buvo užginta apvaikššioti tas stacijas su iškilme. Ilgainiui ir tos koplyčios apiro, žmonės norėjo jas taisyti, bet valdžia niejokiu būdu neleido; gal butu suvisu išgruvusios, kad laisvės spindulys nebutu prašvitęs. Žmonės ėmė už darbo, pasidalyjo koplyčias sodžiais ir trumpame laike beveik visos tapo pataisytos, bet su iškilme vaikščioti vis dar nebuvo pradėta. 16 liepos Beržoroje yra apvaikščiojami Panelės Švenčiausios Škaplernos atlidai. Iš vakaro 15 liepos, iš Platelių atėjo procesija kunigo Rubaževyčės vedama; vyrai nešė paparčius, mergaitės altorius. Kun. Čepronas vėl su iškilme išėjo procesijos sutikti. Labai buvo malonu žiurėti, kaip tiedvi procesiji viena antrą sveikino, tris vartus nulenkdamis paparčius. Ant rytojaus kun. Čepronas iškilmingai išėjo stacijų vaikščioti žole užželusiais takeliais, kuriais par keturias dešimtis metų niekas nevaikščiojo. *Kazymėras Sidabraitis.*

Dotnava (Kauno gub.). 21 d. liepos sudegė klebonijos daržinė ir tvartas. Šienas ir visos padarinės dumais nuėjo. Nuostolio apart pačių trobų prirokuoja lig 3 tukstančių. Sudegusios trobos buvo apdraustus Kauno Ūkiškoje Draugystėje ant 2 tukstančių 8 šimtų rublių.

Salantai (Telšių pav.). 23 d. liepos, Jo Mylista Žemaičių Suffraganas Vyskupas Cyrtautas pašventino pamatus naujajai bažnyčiai. Minios svieto neužmatomos - galėjo būti daugiausiai kaip 10 tukstančių. Podirmavojo puspenktos tukstantės.

Žinios iš visos Rusijos.

Peterburgas. Suomijos (Finlandijos) valdžia smagiai tirinėja, kas galėjęs butu užmušti buvusį atstovą Hercenšteiną Terijokų miestelyje. Suėmė 18 ypatų ir vieną žandarą, prie kurio buvodavę kažikokie nežinomi žmonės.

— 22 liepos. Streikuoja apie 66 tukstantes darbininkų. Garlaiviai ant upės Nevos turėjo sustoti važinėję, nes darbininkai mėtė į juos akmenimis.

— 26 liepos. Peterburgo laikraščiai praneša, kad streikas baigias ir čia.

Samara. Užsidedė didelios malkų sąkrovos Volgos pakraščiais. Gaisras daug padarė pragaišties.

— 22 liepos m. Samaros gubernatorius Bliok tapo užmuštas; kažikoks jaunas žmogus metė po jo vežimo bombą, kuri trukdama nutraukė gubernatoriui galvą ir dešinę ranką.

Tula. 22 liepos. Tulas gubernatorius užgynė valstiečiams dalyvauti neteisiam sušauktuose susirinkimuose.

Odessa. 22 liepos. Prie streikuojančių uosto darbininkų prisijungė gelžinkelio stoties darbininkai.

Liepoja. 21 liepos. Čionai tvirtovėje tapo sušaudytas Puringas, kurį Nitaujos karės teismas buvo smerciop neteisęs.

Kronštadtas. 24 liepos. Iškilmingai tapo palaidoti maistinininkų užmuštieji, Radijonov'as, Stojanauskis, Aleksandrovas, Vročinskis ir poni Jakobi.

Moskva. Streikas menkai tesiseka. Vieni dirba, kiti nedirba.

Žinios iš užrubežio.

Anglija. Praslinko jau ketveri metai nuo to laiko, kada Aprikoje pasibaigė kruvina karė tarp burų ir anglų. Apie tą karę žinojo ir lietuviai, nes daug jų gyveno Transvalyje ir karei kilus vieni grįžo Lietuvon o kiti pasiliko ant vietos ir turėjo padėti burams kariauti. Taip ligšiai dienai atmenu, kaip Rusų laikraščiai perspaudino vieno žemaičio grometą iš Aprikos, kurioje jis sakė esąs perdėtiniu ant kelių armatų Joanisburge, nes pirm išėjimo Aprikon jis tarnavęs Rusų artilerijoje. Karė pasibaigė tuo, jog burai turėjo pasiduoti ir pripažinti Anglijos viršininkystę; dvi burų respublikos Transvalis ir Oranija išnyko nuo žemlapio (mapos); jiedvi tapo įkūnyti į Anglijos valdomas žemes. Karė buvo labai kruvina ir pragaištinga, anglai negalėdami iš pradžių laimėti, labai įniršo, jie užniko deginti burų vienasėdžius (fermas), ir visaip ant jų savo apmaudą gręžti, taip kad kare pasibaigus visa Transvalio ir Oranijos šalis gan apverktiną turėjo išvaizdą; retas vienasėdis (ferma) beliko cielas.

Kaip-gi apsėjo Anglija su pergalėtais ir pamuštais burais? Gal uždėjo ant jų sunkią kontribuciją? Gal išvijo burų kalbą iš mokyklų ir kitų įstaigų, o įvedė anglišką? Ne.

Kitos valstybės gal butu tą ir padariusios, bet ne Anglija. Anglai pardaug yra politiškai išsilavinę, kad taip kreivai žiurėti į politiką. Vos tiktai pasibaigė karė, beregint Anglijos parlamentas paskirė 40 milijonų funtų šterlingų (apie 400 milijonų rublių) ant atstatymo nudegintų vienasėdžių (fermų). Rusija 1863 metuose ant nuvargusios mūsų šalies vietoje pašalpos uždėjo sunkią kontribuciją, o Anglija šelpia savo piningais karės nuvargintą šalį, apie kontribucijos uždėjimą ir kalbos nebuvo. Burų kalba pasilika mokyklose, teisme ir kitose įstaigose, vienutinis suvaržimas tuojaus po kare buvo kariška valdyba, bet ir ta nepoilgo tapo prašalinta.

Siomis dienomis iš Anglijos ateina žinios, kad Anglijos parlamentas užtvirtinąs Transvaliui duotą konstituciją. Tai yra kad visi Transvalio gyventojai; kas jie nebutu, ar burai, ar anglai ar kiti, gauna lygias tiesas. Kiekvienas pilnų metų vyras gali dalyvauti rinkimuose į vietinį Seimą. Burų kalbai duotos lygios tiesos su anglų kalba, teip kad burai ir toliau galės viešpatauti savo šalyje kaip ir pirm' karės.

Tokiame Anglijos maloniame apsėjime su užimtomis šalimis, slepias visa jos galybė. Kitos valstybės gali jai šiame dalyke pavydėti.

Ispanija 24 liepos m. Viduržeminėje juroje ties sala Palos nuskendo didelis garlaivis vardu „Sirija“ kursai vežė apie 800 išėvių daugiausiai Italų ir Ispanų. Nuskendo daugiausiai neg 300 žmonių, tarp tų ir vienas Brazilijos arcivyskupas. Viena moteriškė, kurios trys vaikai nuskendo išėjo iš proto. Visa kalčia krinta ant garlaivio kapitono, kursai nusišavo. Visi laivai, esą netoli, pasiskubino ant pagalbos

Sirijai. Garlaisis „Joven Miguel“ išgelbėjo 300, o kitas 200 žmonių. Daugiausiai nuskendo moteris ir vaikai.

Iš Žemaičių Vyskupijos.

28 liepos m. dienoje pasimirė Šačių klėbonas a. a. kun. Ignatas Stankunas gimęs 1835 m.

31 liepos m. Jo Mylista Žemaičius Suffragonas Vyskupas Cyrtautas išvažiavo parapijų lankyti į Ežerėnų pavietą. Važiuoja su Juo kun. prof. Skvireckis.

PRANEŠIMAS.

Kas nori gauti Amerikoje išleistų knygų tokreipias pas p. J. Naujalį Kaunę arba pas O. Januševyčiutę Biržiuosę, nes juodu gavo didelį transportą, kaip antai: Sodžionių Teoliogijos, Išvakares, Išpažintis, Laiškai iš paletstinos, Apeigos Bažnyčios, socializmas ir daug, daug kitų.

Redakcijos atsakymai.

Juozapui Garneliui ir Jonui Stanislavaičiui. Tamstų korespondencijos labai menkos, taip kad jų neketiname talpinti.

Redaktorius Pralotas *A. Karosas.*

JUOZ. NAUJALIO KNYGYNE KAUNE (Viešasis plecius) gaunama jubilėjinė lotyniška knygute:

„Rosarium B. V. Mariae“

cum textibus e Scriptura sacra ad meditanda mysteria fidei, ad usum piorum sacerdotum et seminariorum alumnorum. Sac. A. R.—55 psl.—15 kap.

100 egzempl. 12 rubl. be persiuntimo. 4—4

Daktaras A. von Forestier

specijališkas gydymas sergančių ausių, nosies ir gerklės ligomis. Nuo 12—1 valandos dieną ir nuo 6—7 val. vakarę. **Liepojus**, Grudų gatvė (Zernovaja), № 42, Bonyco namai. 25—16

Daktaro A. Jagdhold'o

Elektroterapija ir Rentgenologija.

Ištyrinėjimas ir kiauurai peržiurėjimas su **RENTGENOSKOPO** pagalba visokių kuno dalių ir jų ligų: krutinės, širdies, plaučių, pleurito, inkstų, puslės, kaulų gedimo ir perlužimo. Atradimas užsilikusiu kunę pašalinių daiktų, kaip štai: šratų, kulku, adatų ir k. p. Gydymas su **RENTGENOSKOPO** pagalba visokių ligų esančių pavirš kuno, kaip antai: vėžio, niežų, skaudulių ir k. p. Teipogi su **ELEKTRJKOS** pagalba gydymas reumatizmo, nervų, apmirimo kuno dalių ir k. p. **Liepojuje**. Grudų gatvė (Zernovaja), № 42, Bonyco namai. 25—16

Duosiu 15 rub. radybų tam, kas suras porą pavogtų nuo manęs arklių po 75 rub. kiekvienas. Vienas 4 metų šviesiai bėras, kairioji paskutinė koja balta, kaktoj' žvaigždė. Kitas 8 metų, rausvai bėras be atmainos. **Abiem į kairiają šlaunį įmistas kleimas K. Rasseiniai, Blagaslovenstvos dvaras. St. Korzonas.**

BAŽNYTINIŲ DRAPANŲ DIRBTUVĖ

Cecilijos Baranauskytės

Kaunę. Viešasis (paradny) placas. Fišero namai.

J. NAUJALIO KNYGYNAS

— Kaune. —

SANKROVA: MALDAKNYGIŲ DVASIŠKO IR SVIETIŠKO TURINIO KNYGŲ PAVEIKSLELIŲ, ROŽANČIŲ, ŠKAPLERIŲ IR BAŽNYTINIŲ NATŲ.

Agentura „Nedėldienio Skaitymo“.

KAUNO UKIŠKOJI DRAUGIJA,

turinti savas sankrovas Kaune (ant Didžiosios Sodno gatvės, netol Nemuno), teipajau Panevėžyje, Kedainiuose ir Rokiškyje **pristato** ateinančiam rudenii prieinamomis kainomis (cieniomis) ir geriausiais gatunkais pabrinkinius tręšalus (superphosphatus, Tomo miltus ir k.), žemės dirbamasis mašinas ir ukiškus įrankius. Kainų knygutes išsiuncia pareikalavus, užsakymus išpildo apturėjusi pradavinį (zadotką). Perkantiems dalina dovenai visokias knygas. Tiktai **tikrieji** tręšalai žymiai padaugina derlių.

Neseniai išėjo iš spaudos knygelės:

- 1) **Pirmoji išpažintis ir Pirmoji šv. Komunija.** KAINA 5 KAP.
 - 2) **Dangiškos laimės diena ant žemės** (Pirmosios komunijos atminimui.) — Kaina 5 kap.
- Abiejų šitų knygelių centralinė sankrova **Kazimėro Rutskio** (pirmiau Juozapo Zavadztkio) knygyne, Kaune.